వెలుగు చూపే తెలుగు పద్యాలు

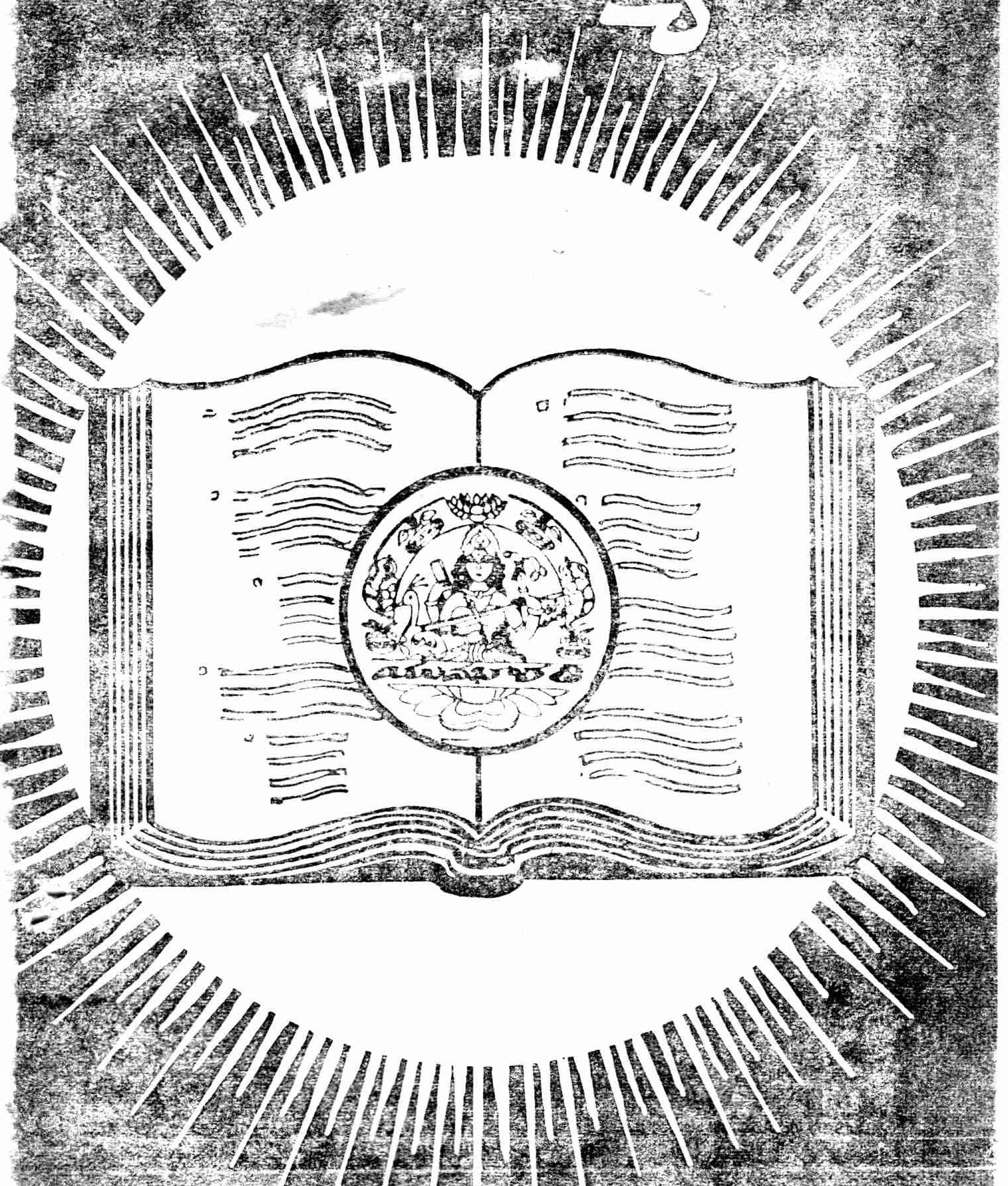

డా॥ ఇరివెంటి కృష్ణమూర్తి

VELUGU CHUPE TELUGU PADYALU - a Collection of Telugu Poems with narration to inculcate reading habit amongst children.
By Dr. IRIVENTI KRISHNA MOORTHY.

©YUVABHARATHI, 5, Kingsway,
Secunderabad - 500 003.

యువభారతి

ప్రచురణ : **92**

ప్రథమ ముద్రణ : **1 ఆగస్టు 1983**

ప్రతులు : **5,000**

ముఖచిత్ర రచన : **శ్రీ శీలా వీర్రాజు**

ముద్రణ : **పద్మావతీ ఆర్ట్ ప్రింటర్స్, హైదరాబాదు.**

ప్రతులకు :

యువభారతి
5, కింగ్స్‌వే, సికిందరాబాదు - 500003 లేదా
యువభారతి కార్యాలయం
ఆంధ్ర సారస్వత పరిషత్ భవనములు
తిలక్ రోడ్డు, హైదరాబాదు - 500001

వెల : **పది పైసలు మాత్రమే.**

Published with the Financial Assistance from the 'Ashok kumar Sanghi Charitable Trust' Hyderabad to commemorate the 24th birthday of Chi. Arun Kumar Sanghi.

వెలుగు చూపే తెలుగు పద్యాలు

''పద్యం బొక్కటి చెప్పి సార్థముగఁ దాత్పర్యంబు భాషింపుమా.''

ఒక్క పద్యం చెప్పి దానికి అర్థం కూడా చెప్పి నువ్వు ఎంతవరకు చదువుకున్నావో నీకు ఏ మాత్రం అర్థమయిందో వివరంగా చెప్పు - అని అడిగి నాడు హిరణ్యకశిపుడు గురుకులవాసం నుంచి వచ్చిన ప్రహ్లాదుణ్ణి చూసి.

కొద్ది మాటల్లో పద్యంలాగా చెపితే జ్ఞాపకం పెట్టుకొనేందుకు వీలుంటుంది. పద్యంలో అక్షరాలు లయబద్ధంగా – అంటే కొంచెం రాగంతో పాడుకునేందుకు వీలుగా - ఉంటాయి. కనుకనే మనకు పద్యాలూ పాటలూ నోటికి ఎక్కినట్లుగా ఒక పద్ధతిలో – అంటే ఒక క్రమంలో – లేని వాక్యాలు ఎక్కవు. పుస్తకాలు లేని రోజుల్లో మన దేశంలో అన్ని శాస్త్రాలు పద్యాల్లోనే ఉండేవి. ఆ పద్యాలను నోటికి నేర్చుకొని, ఆ తరువాత ఆలోచన చేసి, కృషిచేసి, కొత్త కొత్త విషయాలు కనుగొని వాటిని మళ్ళీ పద్యాల్లోనే భద్రపరచి ముందు తరాలకు అందించే వారు. చిన్నతనంలో మనం కొన్ని మంచి పద్యాలు నోటికి నేర్చుకుంటే మంచిభాష మనకు అలవడుతుంది. ఆడుతూ పాడుతూ చదువులు నేర్చుకోవాలి అంటే ఇదే మరి. పద్యాలు రాక పోతే తెలుగులో మంచి భాష రావడం కష్టం. మంచి భాష అలవడకపోతే ఎంత మంచి ఆలోచనలు వచ్చినా వాటిని మనం మంచి మాటల్లో చెప్పలేం. మంచి వాక్యాల్లో వ్రాయలేం. అప్పుడు సంఘంలో మనం ఏదైనా మంచి పని చేయదలచుకున్నప్పుడు నలుగురితో కలిసిమెలిసి చక్కగా బ్రతుకవలసివచ్చి నప్పుడు మనకు ఏదో లోపం ఉన్నట్టు అడుగడుగునా తెలుస్తూ ఉంటుంది. మన భాషలో శక్తి ఉంటే మన వ్యక్తిత్వానికి శక్తి వస్తుంది. అందుకే అన్నారు ''నోరు బాగుంటే ఊరు బాగుంటుంది'' అని. మనం ఏదైనా మాట్లాడాలను కున్నప్పుడు పదిలంగా ఆలోచించి మాటాడితే అది వినేవాళ్లను ఆకట్టుకుంటుంది. మాటనుబట్టి ఆ మాటాడేవాడు ఎంతటివాడో మనం ఊహించుకోవచ్చు. మంచి

మాట నమ్మకాన్ని కలిగిస్తుంది. నెమ్మదిని కలిగిస్తుంది. చెలిమిని కలిగిస్తుంది. పనిని సులభం చేస్తుంది. బ్రతుకునే బంగారం చేస్తుంది. సీతను వెదకుతూ అడవిలో తిరుగుతున్న రామలక్ష్మణులకు హనుమంతుడు కనిపించినాడు. హనుమంతుని మాట తీరు రామలక్ష్మణులను ఎంతో ఆకర్షించింది. ఆయన ఎంత పండితుడో ఎంత పరిశుద్ధమైన మనస్సు కలవాడో ఎంత నమ్మదగినవాడో ఆయన భాష తెలుపగలిగింది. వాళ్లకెంతో నమ్మకాన్ని కల్గించింది. లంకలో హనుమంతుడు సీతను చూసినప్పుడు సీత హనుమంతుని మాట తీరును చూసి ఊరట పొందింది. ఆమెకు హనుమంతుడు తనవాడేనన్న నమ్మకం కుదిరింది. మాటకు అంతటిశక్తి ఉంటుంది మరి. ప్రపంచంలో గొప్పవాళ్ళు ఎందరో పుట్టి ఎన్నో గొప్పగొప్ప పనులు చేసి మనుష్యుల బ్రతుకులకు ఎంతో హాయిని కలిగించినారు. వాళ్ళు ఎన్నో మంచిమాటలు అందించినారు. సూర్యుడు పొడిస్తే చీకట్లు మాయమైపోయినట్లు వాళ్ల మాటలను పాటిస్తే మన ఇక్కట్లన్నీ దూరమైపోతాయి.

మనం తెలుగువాళ్లం. అంటే మనం మాట్లాడేభాష తెలుగు. ఈ తెలుగు భాష ఎప్పుడు పుట్టిందో తెలియదు. కాని ఈ భాషలో వచ్చిన మొదటి పుస్తకం మహాభారతం. తొమ్మిది నూర్ల ఏళ్ళ కింద నన్నయ్య ఈ పుస్తకాన్ని వ్రాసినాడు. అప్పటినుంచి ఎన్నో విషయాలను ఒక్క చిన్నమాటలో కుదించి చెప్పే పద్ధతి మొదలయింది. సముద్రాన్ని ఒక గిన్నెలో ఇమిడ్చినట్లు ఒక గొప్ప భావాన్ని ఒక చిన్న పద్యంలో పొదుగడం గొప్పతెలివి. ఆ పద్యంలోని అర్థాన్ని తెలుసుకోవడానికి ప్రయత్నిస్తే మన బుద్ధిని బట్టి, మన అనుభవాన్ని బట్టి, మనకు భాషలో ఉండే జ్ఞానాన్ని బట్టి, ఎన్నెన్నో అర్థాలు తోస్తాయి. కనుక ఎన్ని మంచి పద్యాలు జ్ఞాపకం ఉంటే అంత జ్ఞానం మనకు ఉంటుంది. అయితే ఆ జ్ఞానం నేరుగా కాకుండా మనకు తెలియకుండానే మన మాటల్లోకి చొరబడుతుంది. మనలను మంచి బాటలో నడిపిస్తుంది. అజ్ఞానం అంటే - తెలివిలేనితనం చీకట్లలాగా మన కండ్లకు కమ్ముకున్నప్పుడు ఆ పద్యాలు వెలుతురును చూపుతాయి.

తెలుగులో కొన్ని వేల మంచి పద్యాలున్నాయి. అయితే అన్ని పద్యాలు అందరికీ అన్ని విధాలా అర్థం కావు. ధర్మాన్ని గూర్చిన పద్యాలు ఉన్నాయి. రాజ్యాన్ని గూర్చిన పద్యాలు ఉన్నాయి. కుటుంబ జీవితాన్ని గూర్చిన పద్యాలు

ఉన్నాయి. బ్రతుకు బరువులను మరిపించే పద్యాలు ఉన్నాయి. చెట్లనూ గుట్టలనూ పూలనూ ఆకులనూ నదులనూ సముద్రాలనూ ఆకాశాన్నీ చుక్కలనూ మనిషినీ మనసునూ కష్టాన్నీ సుఖాన్నీ చక్కగా చెప్పే పద్యాలున్నాయి. ముందు ముందు మీరు పెరిగి పెద్దవాళ్ళై నన్నయ్య నుంచి ఈనాటి వరకు ఎందరో మంచి మంచి కవులు వ్రాసిన మంచి మంచి పద్యాలను చదివి విజ్ఞానాన్ని పొందండి. ఆనందాన్ని అందుకోండి.

నేను ఇప్పుడు కొన్ని పద్యాలను మీకు చూపి వాటి అర్థాన్ని తెలియజేస్తాను. అయితే ఆ పద్యాలు చదువు గురించి వివేకం గురించి ఉంటాయి. తెలుగులో పేరు మోసిన మహాకవుల పుస్తకాలలో నుంచి ఈ పద్యాలను ఏరుకున్నాను.

ఒక్కమాట. పెద్దలనడిగి ఒక నూరు మంచి తెలుగు పద్యాలను తెలుసుకొని నోటికి నేర్చుకోండి. నూరు పద్యాలు నోటికి వచ్చిన తరువాత మీకు ఏమి తోచిందో మీకు ఎంత సంతోషం కలిగిందో ఎంత లాభం కలిగిందో ఒక్క కార్డులో "యువభారతి-5 కింగ్స్‌వే సికింద్రాబాదు-500003" అనే అడ్రసుకు వ్రాయండి. తెలుగు బాలబాలికలు తమ భాషను అందంగా తీర్చిదిద్దుకోవాలని మా కోరిక. ఈ కొన్ని పద్యాలు పిల్లల గుండెలలో వెలుగులను కుమ్మరిస్తాయని మా ఆశ.

"చదువని వాఁ డజ్ఞుండగుఁ
జదివిన సదసద్వివేక చతురత గలుగుం
జదువఁగ వలయును జనులకుఁ
జదివించెద నార్యులొద్దఁ జదువుము తండ్రీ!"

ఈ పద్యం బమ్మెర పోతన వ్రాసిన శ్రీ మహాభాగవతం లోనిది. హిరణ్యకశిపుడు తన కొడుకు ప్రహ్లాదుణ్ణి చదివించాలని గురుకులానికి పంపిస్తాడు. అప్పుడు కొడుకుతో అన్న మాట ఇది.

నాయనా! ప్రహ్లాదా! నిన్ను నేను చదివిస్తాను. ఆర్యుల వద్దకు వెళ్ళి చదువుకో. చదువుకోని వాడు తెలివిలేనివాడవుతాడు. చదువుకుంటే ఏది మంచిది ఏది చెడ్డది అనే జ్ఞానం కలుగుతుంది. ఆ జ్ఞానమే వివేకం. ఈ వివేకం లేకపోతే లోకంలో మంచి పనులు సాగవు. లోకం చక్కగా నడవదు. కనుక అందరూ చదువుకోవాలె. ఎందుకంటే తెలివి అందరికీ అవసరం.

చిన్నతనంలోనే చదువు నేర్చుకోవాలె. అన్ని దేశాలు చదువుకు ఏర్పాట్లు చేస్తాయి. ఏ దేశంలో చదువుకున్న వాళ్ళు ఎక్కువ ఉంటారో ఆ దేశంలో సంపదలు బాగా ఉంటాయి. ప్రజలు సుఖంగా ఉంటారు. కులం మతం అంతస్తు అనే భేదాలు లేకుండా మనుష్యులంతా చదువుకోవాలె. ఇది ఇప్పటి మాట కాదు. మన పురాణాల్లో ఉంది. ఈ పద్యం ఉన్న భాగవతం పురాణమే మరి.

కొడుకును తండ్రి ఆర్యుల వద్ద చదువుకోమన్నాడు. ఆర్యులంటే ఉత్తములు. బుద్ధిమంతులు. మంచి నడవడి కలవారు. అంతేకాని ఒక జాతివారు కారు. అన్ని జాతుల్లోను తెలివిలేని వారూ తెలివి ఉన్నవారూ ఉన్నట్లే అన్ని జాతుల్లోనూ ఆర్యులూ ఉంటారు. ఆర్యులు కాని వాళ్ళూ ఉంటారు.

చదువు చెప్పేవాళ్లు బుద్ధిమంతులై ఉండాలె. మంచి నడవడి కలిగిన వాళ్లుగా ఉండాలె. ఎంతో వివేకం వాళ్లల్లో ఉండాలె. అలాంటి వాళ్లే ఆర్యులు. వాళ్లు చెప్పితేనే వస్తుంది మంచి చదువు. కనుకనే హిరణ్యకశిపుడు ఆర్యుల వద్దనే చదువు చెప్పిస్తానంటాడు.

*　　*　　*

"విద్య నిగూఢగుప్తమగు
　　విత్తము రూపము పూరుషాళికిన్
విద్య యశస్సు భోగకరి
　　విద్య గురుండు విదేశబంధుఁడున్
విద్య విశిష్టదైవతము
　　విద్యకు సాటి ధనంబు లేదిలన్
విద్య నృపాల పూజితము
　　విద్య నెఱుంగనివాఁడు మర్త్యుఁడే."

ఈ పద్యం ఏనుగు లక్ష్మణ కవి వ్రాసినాడు. అయితే ఏనుగు లక్ష్మణ కవి ఈ పద్యం సంస్కృతంలో భర్తృహరి వ్రాసిన శ్లోకానికి తెలుగురూపం. భర్తృహరి సుభాషితాలు-అంటే మంచిమాటలు మొత్తం భారతదేశంలో ప్రచారంలోఉన్నాయి. ఎన్నో భారతీయ భాషలలోని పుస్తకాలలో ఇమిడిపోయినాయి. ఎన్నో నీతిశతకాలకు, ఎన్నో సామెతలకు, ఎన్నో సూక్తులకు, ఇవి దారితీసినాయి. భర్తృహరి చెప్పిన మంచి మాటలు తెలియని పండితుడు కానీ కవి కానీ భారతదేశంలో దొరకడం కష్టం. ఆయన శ్లోకాలను చాలా మంది తెలుగుకవులు తెలుగుపద్యాలుగా

వ్రాసి, తెలుగువాళ్ల గుండెల్లో దీపాలుగా వెలిగించినారు. వాళ్లందరిలో ఏనుగు లక్ష్మణ కవి వ్రాసిన పద్యాలు చాలా వాసికెక్కినాయి. ఇక ఈ పద్యానికి అర్థం వివరిస్తాను.

మనిషికి చదువు దాచిపెట్టిన ధనం. అదే మనిషికి అందం. చదువు వల్ల కీర్తి కలుగుతుంది. సుఖం కలుగుతుంది. అది గురువై అన్ని విషయాలను తెలుపుతుంది. పరదేశంలో బంధువులాగా మనకు సాయపడుతుంది. చదువే దైవం. చదువులాంటి సంపద లోకంలో మరొకటి లేదు. ఎంత పెద్దపెద్ద పదవుల్లో ఉన్నవాళ్లైనా, ఎంత గొప్పవాళ్లైనా చదువుకున్న వాళ్లను గౌరవిస్తారు. చదువు లేనివాడు మనిషి అనిపించుకోడు.

భర్తృహరి శ్లోకంలో ''విద్యా విహీనః పశుః'' అన్నాడు. అంటే విద్యలేనివాడు వింతపశువు అన్నాడు. కాని మన తెలుగు కవి పశువు అనకుండా చదువు రానివాడు మనిషేనా అనే అర్థం వచ్చేటట్లూ, చదువు రానివాడు చచ్చినవాడే అనే అర్థం వచ్చేటట్లూ ''విద్య నెఱుంగని వాడు మర్త్యుడే'' అని అన్నాడు. 'మర్త్యుడు' అంటే మనిషి. అంటే చనిపోయేవాడు. మనం ఉండే లోకంలో పుట్టిన వాళ్లంతా చనిపోతారు. అందుకే ఇది మర్త్యలోకం. మర్త్యులు కానివాళ్లు దేవతలు. అందుకే వాళ్లను అమరులు అంటే చావులేనివారు - అని అంటారు.

* * *

''హర్తకుఁగాదు గోచర
మహర్నిశమున్ సుఖపుష్టిసేయు స
త్కీర్తి ఘటించు విద్యయను
దివ్యధనంబఖిలార్థి కోటికిం
బూర్తిగ నిచ్చినన్ బెరుఁగుఁ
బోదు యుగాంతపువేళనైన భూ
భర్తలు తదనాధికుల
పట్టున గర్వము మానుటొప్పగున్''

ఈ పద్యం కూడా భర్తృహరి శ్లోకానికి ఏనుగు లక్ష్మణ కవి చేసిన తెనిగింపే.

విద్యను దొంగలు ఎత్తుకొని పోలేరు. విద్య సుఖపెడుతుంది. సుఖాన్ని మరింత పెంచుతుంది. మంచి కీర్తిని సంపాదించి పెడుతుంది. విద్య తరిగిపోని సంపద. అడిగిన వాళ్లకు ఎంత ఇచ్చినా అది తక్కువకాదు. సరికదా మరింత

పెరుగుతుంది. ఈ ప్రపంచమంతా మునిగిపోయినా విద్య ఎక్కడికి పోదు. ధనం ఉన్న వాళ్లు, అధికారం ఉన్నవాళ్లు, బలం ఉన్నవాళ్లు చదువుకున్న వాళ్లను అవమానించకూడదు. వాళ్ల ముందు తాము గొప్పవాళ్లమని గర్వించకూడదు.

లోకంలో కనిపించే సంపదలు అంటే—ధనం, ధాన్యం, భూములు, పశువులు, మేడలు, వాహనాలు ఇంకా ఇలాంటివి మరెన్నో-ఉంటాయి. వాటిని ఎవడైనా తన బలంతోనో మోసంతోనో దోచుకోవచ్చు. సొంతం చేసుకోవచ్చు. కొన్ని సంపదలు ఉంటాయి. అవి ఎవరికీ కనపడవు. ఎప్పుడూ కనపడవు. అందులో విద్య ఒకటి. ఇది మనిషి లోపల దాగి ఉంటుంది. దీనిని ఎవరూ కొట్టి తీసికొనిపోలేరు. మోసం చేసి తీసుకొని పోలేరు. అందుకే అది గొప్ప ధనం. అయితే డబ్బూ మడులూ మాన్యాలూ పశువులూ ఎవరికైనా ఇస్తే తక్కువవుతాయి. కాని తనలో ఉన్న చదువు ఎవరికైనా అందిస్తే అది మరింత ఎక్కువవుతుంది. ఎంత చిత్రమైన విషయం ! అన్ని కాలాల్లోనూ చదువు నశించకుండా ఉంటుంది. అంటే మనిషి సంపాదించుకున్న జ్ఞానం ఎప్పటికీ భద్రంగా ఉంటుందన్న మాట. ఎంత బలంఉన్నా ఎంత అధికారమున్నా ఎంత బలగం ఉన్నా చదువుకున్న వాళ్లను అవమానించకూడదు. వాళ్ల చదువును ఎవ్వడూ లాగుకొనిపోలేడు. ప్రపంచంలో ఎక్కడికైనాపోయి చదువుకున్నవాళ్లు తమ చదువుతో బ్రతుకుతారు. బ్రతికిస్తారు. బమ్మెర పోతన అనే కవిని తన అదుపులో ఉంచుకోవడానికి సర్వజ్ఞ సింగభూపాలుడు ఎంతో బలాన్ని ఉపయోగించినాడు. కానీ ఏమీ చేయలేకపోయినాడు. తన చదువునూ తన దేవుణ్ణీ నమ్మిన పోతన్ననూ ఏమీ చేయలేకపోయినాడు. చివరకు ఆతడు పోతన జ్ఞానానికి లొంగిపోయినాడు. ప్రపంచంలో చదువుకున్న వాళ్లతో పగను పెంచుకొని ఎందరో రాజులూ అధికారులూ మంచితనానికి అడ్డుగోడలైనారు. కానీ చదువుకున్న వాళ్ల బలం ధనం కనపడవు కానీ అవి ఆ అడ్డుగోడలను కూలగొట్టి ముందుకు సాగినాయి.

ఇక్కడ మీకొక్క మాట చెపుతాను. చదువంటే విద్యఅంటే ఒక్క కవిత్వమే కాదు. సంగీతం, నృత్యం, చిత్రలేఖనం, శిల్పం, విజ్ఞాన శాస్త్రాలూ, ధర్మ శాస్త్రాలూ, ఆయుర్వేదం, సాంఘిక శాస్త్రాలూ, చరిత్ర, భూగోళం, గణితం ఇంకా ఎన్నో ఎన్నో. మొత్తానికి మనిషి బ్రతుకును బాగుపరిచేదీ, మనిషికి వెలుగుబాట చూపేదీ, మనిషికి నిజమైన సంతోషాన్ని ఇచ్చేదీ విద్య

అనిపించుకుంటుంది. ఏ తెలివి వల్ల మనుషుల మధ్య ప్రేమ పెరుగుతుందో, మరి ఏ తెలివి వల్ల మనిషి తననూ తన పరిసరాలనూ తనను పుట్టించిన దేవుణ్ణీ తల్లి దండ్రులనూ అర్థం చేసుకోగలుగుతాడో ఆ తెలివే విద్య. అలాంటి విద్యను సంపాదించుకుంటే ఎవ్వడూ తీసుకుపోలేడు.

*　　　*　　　*

"భూషలు గావు మర్త్యులకు
భూరిమయాంగద తారహారముల్
భూషిత కేశపాశ మృదు
పుష్ప సుగంధ జలాభిషేకముల్
భూషలుగావు పూరుషుని
భూషితుఁజేయుఁ బవిత్రవాణి వా
గ్భూషణమే సుభూషణము
భూషణముల్ నశియించు నన్నియున్."

మనుష్యులకు మణులు పొదిగిన బంగారు హారాలు అలంకారాలు కావు. చక్కగా అలంకరించుకున్న వెంట్రుకలు మనిషికి అందాన్ని తెచ్చిపెట్టవు. పూలు ముడుచుకున్నా వాసనలు గుప్పుమనే మైపూతలు పూసుకున్నా, పన్నీటిలో స్నానాలు చేసినా మనిషికి నిజమైన అందం రాదు. శాస్త్రప్రకారంగా తీర్చిదిద్దినమాట మనిషికి మంచి అలంకారం. అన్ని అలంకారాలు నశించిపోతాయి. కానీ మంచి మాట, అందమైనమాట, నిజమైన మాట ఎప్పటికీ ఉంటుంది.

ఈ పద్యం కూడా భర్తృహరి సంస్కృత శ్లోకాన్ని చూసి వ్రాసిందే. ఏనుగు లక్ష్మణకవి వ్రాసిందే. అందాలూ అలంకారాలూ మనిషికి కలిగించే అందమైన రూపం ఎంతో కాలం ఉండదు. పైగా దానికోసం పడే కష్టం పెద్ద లాభాన్ని తెచ్చిపెట్టదు కూడా. శరీరంలోని ఏ అవయవాన్నైనా మనం కొంత ప్రయత్నం చేసి అందంగా మార్చుకోవచ్చు. తెల్లబడిన వెంట్రుకలను నల్లగా చేసికోవచ్చు. ఎగుడుదిగుడు దంతాలకు బదులు దానిమ్మగింజలవంటి దంతాలను పెట్టుకోవచ్చు. పెదవులకు రంగు వేసికోవచ్చు. కండ్లకు కాటుక పెట్టుకోవచ్చు. శరీరానికంతా రంగు పులుముకొని ఎర్రగా బుర్రగా కనిపించవచ్చు. తళ తళ మెరిసే నగలు పెట్టుకొని చూసేవాళ్ళ కళ్ళను జిగేలుమనిపించవచ్చు. ఒక్క నాలుకను తప్ప ఏ అవయవాన్నైనా అందంగా తీర్చిదిద్దుకోవచ్చు. మరి నాలుక

అందంగా ఉండాలంటే ఏం చేయాలి? చక్కగా చదువుకోవాలి. తప్పులు లేకుండా మాట్లాడాలి. ఒకరి మనస్సు బాధపడేటట్లు కాకుండా సుఖపడేటట్లు మాట్లాడాలి. ఇతరుల మనస్సులకు హత్తుకొని పోయేట్లుగా మాట్లాడాలి. మాటకు ఇంత శక్తి రావాలి అంటే చక్కగా చదువుకోవడం ఒక్కటే మార్గం. మనం ఏదైనా మాటంటే ఆ మాటవల్ల మన నాలుక ఎంత అందమైందో వినే వాళ్ళు తెలుసుకోగలగాలి. ఇక్కడ మీకొక సంగతి చెపుతాను. ఏడు నూర్ల ఏళ్ళ క్రితం మన దేశంలో ఒక పెద్దకవి ఉండేవాడు. అతని పేరు తిక్కన సోమయాజి. నన్నయభట్టు కొంత వ్రాసి వదలిపెట్టిన మహాభారతాన్ని పూర్తి చేసిన మహానుభావుడాయన. తెలుగుదేశాన్నంతా తొలిసారిగా ఒకే గొడుగు కిందికి తెచ్చిన కాకతీయ గణపతిదేవ చక్రవర్తి ఆ మహాకవికి పూజలు చేసినాడు. తిక్కన తన కాలంలో దేవుని పేరుతో జరిగే పోట్లాటలను ఆపడానికి గొప్ప ప్రయత్నం చేసినాడు. శివుడన్నా కేశవుడన్నా ఒకే దేవుడని ఆయన అప్పటి ప్రజలకు నచ్చజెప్పి దేశానికి నెమ్మదినీ శాంతిని అందించిన మహా పురుషుడు. ఆయనకు ఎందరో శిష్యులుండేవారు. వాళ్ళంతా గొప్ప పండితులు. గొప్ప గొప్ప పుస్తకాలు వ్రాసినవాళ్లు. వారిలో ఒకడు కేతన. ఆయన 'దశకుమార చరిత్రము' అనే ఒక పుస్తకాన్ని వ్రాసి తిక్కనకు అంకితం చేసినాడు. ఆ పుస్తకంలో తన గురువు తిక్కనను గూర్చి

"సుకవీంద్ర బృందరక్షకుడెవ్వడనిన వి
భను నాలుకకు తొడవైనవాడు"

అని అన్నాడు. తిక్కన సోమయాజి నాలుకకు నగవంటి వాడట. అంటే 'తిక్కన సోమయాజి' అనే మాట నాలుకకు అందాన్ని కలిగిస్తుందని కేతన చెప్పినాడు. తిక్కన భాషకే అలంకారమని కూడా కేతన మాటకు అర్థం. తిక్కన అంటే పండితుడు, పవిత్రుడు అని అందరికీ తెలుసు. మరి ఆ మాట అన్నప్పుడు నాలుక ఎంత పుణ్యం చేసుకుంటుందో. ఎంత విలువను సంపాదించుకుంటుందో. 'వాగ్భూషణమే సుభూషణము' అనే మాట ఈ పద్యంలో ఉన్నది. అంటే ఎవని మాట మంచిదో ఎవని మాటకు మంచి అర్థం ఉందో ఎవని మాట అందంగా ఉందో వాడు నిజంగా అందమైనవాడు. మంచి మాటకున్న విలువ బంగారానికి ఉందా? పై పూతలకు ఉన్నదా? పై మెరుపులకు ఉన్నదా? చక్కగా అలంకరించుకొని సభలోకి పోయి వికారంగా మాట్లాడితే,

అర్థం లేకుండా మాట్లాడితే, ఎక్కడి అందం ? ఏమవుతుంది తెచ్చిపెట్టుకున్న అందం గతి ? సాధనవల్ల శ్రద్ధవల్ల వచ్చే చదువు మనిషి విలువను పెంచుతుంది. చదువువల్ల వచ్చిన అందచందాలు మాటలో కనిపిస్తాయి. మాటవల్లే మనిషి గుర్తింపునకు వస్తాడు. మంచి మాట రానివాడు ఎన్ని వేషాలు వేసినా వెర్రి వేషాలే అవుతాయి. ప్రతి మానవుడు ఈ విషయం తెలుసుకోవాలి. భర్తృహరి చెప్పిన ఈ మాటను ఆయన భాషలోనే నేర్చుకోవాలి. ఇదీ ఆ శ్లోకం. నోటికి నేర్చుకోండి.

''కేయూరాణి న భూషయన్తి పురుషం
హారాన చంద్రోజ్జ్వలా న స్నానం న విలేపనం నకుసుమం
నాలంకృతామూర్ధజాః వాణ్యేకా సమలంకరోతి పురుషం
యా సంస్కృతా ధార్యతే క్షీయన్తేఽ ఖిలభూషణాని సతతం
వాగ్భూషణం భూషణమ్

*   *   *

మన తెలుగువాళ్లల్లో చదువుకున్న వాళ్లందరికీ వేమన్న చెప్పిన ఒక్క పద్యంతోనైనా పరిచయం ఉంటుంది. వేమన్న చెప్పిన మాటలు చదువురాని వాళ్లలో కూడా బాగా పాకిపోయినాయి. రెండు మూడు నూర్ల ఏళ్ల కింద వేమన్న తెలుగుదేశంలో తిరిగి ఎన్నో విషయాలపైన పద్యాలు చెప్పినాడు. ప్రజల్లో పాతుకుపోయిన ఎన్నో గుడ్డినమ్మకాలను చెడు అలవాట్లను ఆతడు అందరికీ తెలిసే భాషలో అందరి నోటికీ సులభంగా వచ్చే పద్యాల్లో ఎత్తి చూపినాడు. కులం కట్టుబాట్లను తప్పు అన్నాడు. మతం పేరుతో వేసుకునే వేషాలను చేసే మోసాలను బట్టబయలుచేసినాడు. ఆతడు ఎన్నో వేల పద్యాలు చెప్పినాడని అందరూ అనుకుంటారు. కాని మనకు కొన్ని మాత్రమే దొరికినాయి. మానవుని బ్రతుకును గూర్చి ఆయన ఎంతో నేర్పుతో ఆలోచనలు చేసి మంచి మార్గాలను ఎన్నింటినో చూపినాడు. చదువును గూర్చి ఆయన ఎంత చక్కగా చెప్పినాడో చూడండి.

"చదువు చదువకున్న సౌఖ్యంబులును లేవు
చదువు చదివెనేని సరసుడగును
చదువు మర్మమెఱిగి చదువగ మూడుము
విశ్వదాభిరామ వినురవేమ.''

చదువుకోకపోతే సుఖం దొరకదు. చదువుకుంటే సరసుడౌతాడు మనిషి. సరసుడంటే— ఒప్పు తప్పు తెలిసినవాడు. ఒకరిలోని మంచిని చూసి సహించే గుణమున్నవాడు. తనకు నచ్చని మాట ఎవడైనా అంటే కోపం తెచ్చుకోకుండా ఆ మాటలో ఎంత సత్యముందో తెలుసుకునే ఓపిక ఉన్నవాడు. తనకే అంతా తెలుసునని మొండిపట్టులేనివాడు. వేమన్న దృష్టిలో చదువంటే కేవలం వల్లించడం వ్రాయడం కాదు. పైపైకి చదువడంకాదు. అర్థం తెలుసుకోవాలి. రహస్యం తెలుసుకోవాలి. ఎన్ని తీర్ల చూడగలిగితే అన్నితీర్లతో చూసి సరియైన సంగతిని తెలుసుకోగలగాలి. అంతేగాని పుస్తకంలో ఉన్నదల్లా నోటికివస్తే అది సగం చదువే అవుతుంది కాని పూర్తి చదువు కాదు. ఆ పుస్తకంలో ఉన్న సంగతీ సందర్భమూ బాగా తెలుసుకోగలగాలి. అందులో తనకు నచ్చిన మాటను జీవితంలో చేసి చూపించాలి. లోకంలో మనం చాలా మందిని చూస్తాం. బాగా చదువుకున్నవాళ్లను చూస్తాం. కాని వాళ్లచదువు వాళ్లకు అర్థమైనట్లు కనిపించదు. ఎందుకంటే చదువురానివాడు చేసే తప్పుల కంటే వాళ్లు చేసే తప్పులు ఎక్కువగా ఉంటాయి. లంచాలు తీసుకుంటారు. అబద్ధాలు చెపుతారు. మాయమాటలు చెప్పి పబ్బం గడుపుకుంటారు. తాను చేసింది తప్పే కాదని ఇతరులకు నచ్చచెప్పడానికి తమ చదువునంతా వాడుకుంటారు. వేమన్న ఇలాంటి వాళ్లనే 'మర్మ మెఱిగి' చదువనివాళ్లు అన్నాడు. చదువుకుంటేనే మనిషి మంచివాడై దేశానికి పనికివస్తాడు. కొంచెం చదువుకున్నా ఆచదువుకున్నది చక్కగా తెలుసుకుంటే మంచిది. ఎక్కువ చదివి తక్కువ తెలుసుకుంటే తనకూ లాభం లేదు, తన వాళ్లకూ లాభం లేదు. అందుకే మరొక చోట వేమన్న ఈ మాటనే మరోతీరుగా అన్నాడు.

"గంగ గోవుపాలు గంటెడైనను చాలు
కడివెడైననేమి ఖరము పాలు"

మంచి ఆవు పాలు కొంచెమే చాలు. కడివెడు గాడిదపాలు ఎందుకు ?

* * *

"విద్య యొసఁగును వినయంబు వినయమునను
బడయు పాత్రత పాత్రత వలన ధనము
ధనము వలనను ధర్మంబు దానివలన
నైహికాముష్మిక సుఖములందు నరుడు"

ఈ పద్యం పరవస్తు చిన్నయసూరి వ్రాసిన 'నీతి చంద్రిక' అనే పుస్తకంలోనిది. తెలగులో ఉన్న మంచి పుస్తకాలలో నీతిచంద్రిక ఒకటి. మన తెలుగు భాషకు ఎంత అందం ఉందో ఎంత శక్తి ఉందో ఈ పుస్తకం తెలుపుతుంది. మీరెన్నో నీతి కథలు విని ఉంటారు. ఆ నీతి కథల్లో పిల్లులు, నక్కలు, కాకులు, పావురాలు, సింహాలు, కుందేళ్లు, ఎలుకలు, ఎద్దులు పాత్రలుగా ఉంటాయి. ఈ కథల్లో ఎన్నో మంచిమాటలు ఎంతో జ్ఞానం నిండి ఉన్నాయి. ఈ కథలను పంచతంత్రం కథలు అంటారు. ప్రపంచం అంతటా ఈ కథలు భారతదేశం నుంచి పాకి పోయినాయి. పంచతంత్రం అనే ఈ కథల పుస్తకాన్ని సంస్కృతంలో విష్ణుశర్మ వ్రాసినాడు. ఈ పంచతంత్రంలోని మిత్రలాభం మిత్రభేదం అనే రెండు భాగాలను చిన్నయసూరి 'నీతిచంద్రిక' అనే పేరుతో తెలుగులో వ్రాసినాడు. ఈ పుస్తకమే కాకుండా తెలుగు భాషకు చక్కని వ్యాకరణాన్ని కూడా అతడు వ్రాసి మనకు ఎంతో మేలు చేసినాడు.

ఈ పద్యం చదువు గొప్పతనాన్ని వివరిస్తున్నది. విద్య వినయాన్ని అంటే అణకువను నేర్పుతుంది. వినయం వల్ల పాత్రత అంటే యోగ్యత కలుగుతుంది. యోగ్యతవల్ల ధనం లభిస్తుంది. ధనం వల్ల మంచిపనులు చేయడానికి అవకాశాలు ఎక్కువవుతాయి. మంచి పనులు చేస్తే ఈ లోకంలోనూ పరలోకంలోనూ మనిషికి సుఖం కలుగుతుంది.

బాగా చదువుకుంటే ఎంతో అణకువ అలవడుతుంది. ఏమీ తెలియని వానికి అంతా తెలిసినట్టే అనిపిస్తుంది. కొంత తెలిస్తే ఎంతో తెలుసుకోవాలనిపిస్తుంది. తెలుసుకోవాలనే కోరిక మనిషిని ఎంతో తీర్చిదిద్దుతుంది. తానెంతటివాడో తనకెంత తెలుసునో తెలుస్తుంది. అప్పుడు గర్వం మానుకొని మనిషి తన అదుపులో తానుంటాడు. దీనివల్ల మనిషి యోగ్యుడవుతాడు. అంటే ఏదైనా పని చేయడానికి తగిన శక్తిని సంపాదించుకుంటాడు. చక్కగా చదువుకొని అణకువతో

యోగ్యత సంపాదించుకొని సంఘంలో గొప్పవాడు కావాలికాని కులంవల్ల డబ్బు వల్ల అధికారం వల్ల మనిషికి వచ్చే గొప్పతనం ఎండమావుల వంటిది. ఎండ మావులు దూరం నుంచి నీళ్ల అలల్లాగా కనిపిస్తాయి. కానీ నిజానికి అక్కడ నీళ్లుండవు. యోగ్యత ఉంటే కొంచెం డబ్బు సంపాదించుకోవచ్చు. చదువు వల్ల యోగ్యతవల్ల సంపాదించుకున్న ధనాన్ని మనిషి మంచిపనులకే ఉపయోగిస్తాడు. సంఘంలో ఇలాంటి వాళ్ల వలన ఎంతో స్నేహం ఎంతో శాంతి ఎంతో హాయి కలుగుతుంది. మనిషి ఇలాంటి పనులు చేయడం వల్ల ఈ లోకంలో సుఖ పడతాడు చనిపోయిన తర్వాత పరలోకంలో కూడా సుఖపడతాడు. చిన్నయ సూరి చదువు వల్ల చివరకు మోక్షం కూడా దొరుకుతుందని తెలియజెప్పినాడు. మోక్షం అంటే ఈ లోకంలోని చిక్కులలోనుంచి బయటపడడం.

*　　　*　　　*

మంచి ఏదో చెడ్డ ఏదో తెలుసుకోగలగడం వివేకమనిపించుకుంటుంది. చదువువల్ల అనుభవం వల్ల మంచివాళ్ళతో స్నేహం వల్ల దేశం మీద ప్రేమవల్ల మనిషికి వివేకం కలుగుతుంది. వివేకం ఉన్నవాడు అనవసరంగా బాధపడడు. భయపడడు. నిర్భయంగా ఉండే మనిషి మంచిపనులు సాధించేటప్పుడు చాలా ధైర్యంతో మెలకువతో నమ్మకంతో ముందుకు సాగిపోతాడు.

మన తెలుగులో మొట్టమొదటి కవి అయిన నన్నయభట్టు వివేకవంతుడు ఎట్లా ఉంటాడో ఒక పద్యంలో చెప్పినాడు.

“శోక భయ స్థానంబు ల
నేంకబులు గలిగినను విహీన వివేకుం
డాకులతఁ బొందునట్లు వి
వేకము గలవాఁడు బుద్ధివికలుండగునే”

ఈ పద్యం మహాభారతంలో అరణ్య పర్వంలో ఉంది.

జీవితంలో దుఃఖం కలిగినా భయం కలిగినా వివేకం లేనివాడు చాలా బాధపడతాడు. వాని బుద్ధి పనిచేయదు. అలాంటి వానివలన ఎంతో మందికి బాధ కలుగుతుంది కాని వివేకమున్నవాడు ఎప్పుడూ ఓర్పునుకోల్పోడు. భయపడడు.

కష్టాలు ఎదురైతే చాలా ధైర్యంతో వాటిని పక్కకునెట్టి ముందుకు సాగిపోతాడు. మంచి వివేకమున్నవానికి దుఃఖమూ ఉండదు. భయమూ ఉండదు. ఈ రెండింటిని జయించినవాడు మహానుభావుడు. గాంధీమహాత్మునికి ఆయుధాలు లేవు. సైన్యం లేదు. సంపద లేదు. అధికారం లేదు. తాను బక్కపలుచనివాడు. అయినా ఆయనలోని వివేకం ఆయనకు ఎంతో శక్తిని ఇచ్చింది. అన్ని శక్తులూ ఉన్న ఇంగ్లీషు సామ్రాజ్యంతో ఆయన ఏమీ భయం లేకుండా పోరాడినాడు కష్టాలు వచ్చినప్పుడు ధైర్యంతో ఎదుర్కొన్నాడు. ఆయన వివేకం ఆయన మాటల్లోకి ప్రవేశించింది. ఆ మాటలు బాణాల్లాగా దూసుకుపోయినాయి కఠినులైన ఇంగ్లీషు పాలకుల గుండెల్లోకి. ఆయన బుద్ధి ఎప్పుడూ వికలం కాలేదు. అంటే సతమతం కాలేదు. చెల్లా చెదరు కాలేదు. భయమున్న వానికీ, సుఖాలమీద ఆశలున్న వానికీ వివేకం కలుగదు. తన పైన తనకు నమ్మకం లేనప్పుడే భయం పుట్టుకొస్తుంది. తనకు గౌరవమో ధనమో కావాలనుకున్నప్పుడు భయం పుట్టుకొస్తుంది. ఆ భయం వివేకాన్ని దగ్గరికి రానీయదు.

శ్రద్ధతో చదవుకొని తనపై నమ్మకం పెంచుకున్నవాడు వివేకవంతుడవుతాడు. ఈ పద్యంలో నన్నయ్య చెప్పింది ఇలాంటి వివేకిని గురించే.

ఒక మాట చెప్పి ముగిస్తాను.

రోజూ ప్రొద్దున్నే లేవగానే "నేను బాగా చదువుకొని నా దేశానికి సేవ చేస్తాను. భగవంతుడా! నాకు వివేకాన్ని ప్రసాదించు"-అని ప్రార్థించు.

"చుట్టూరా ఆవరించుకుని వున్న
చీకటిని తిట్టుకుంటూ కూర్చోవడం
కంటె, ప్రయత్నించి ఎంత చిన్న
దీపాన్నయినా వెలిగించడం మంచిది"

అన్నవాక్యమే మా యువభారతి కి ఊపిరిపోసింది

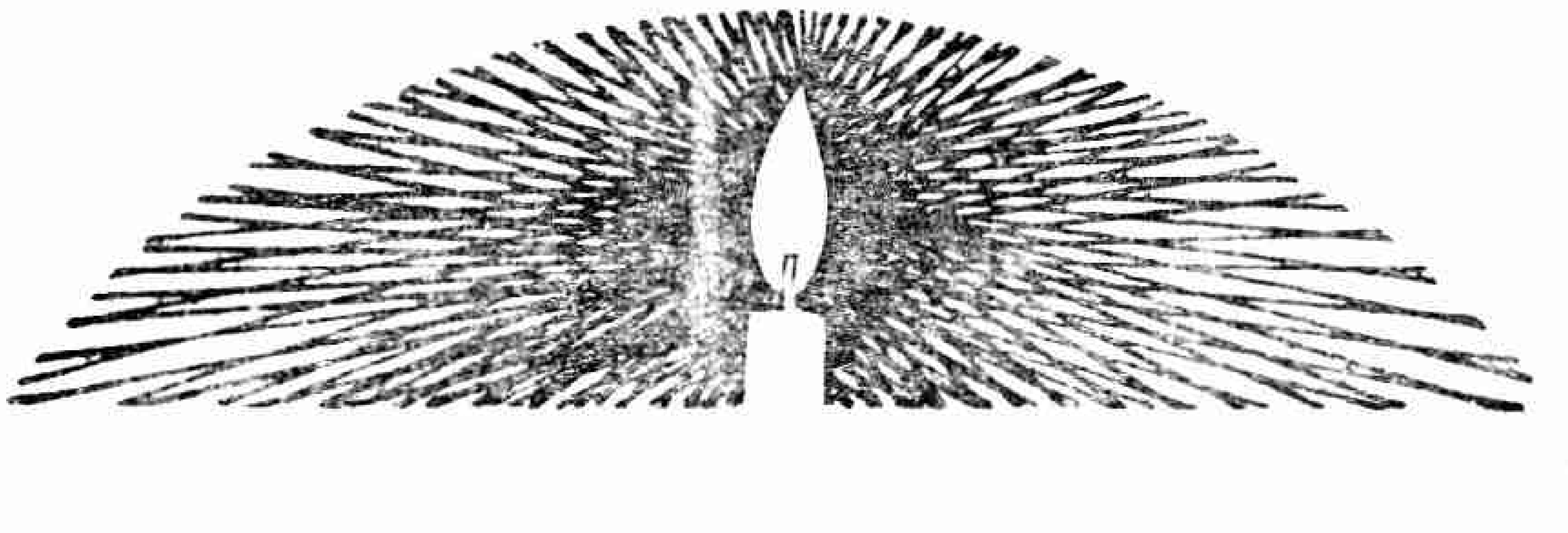

అచ్చు వేయడానికయే ఖర్చుకన్నా, తక్కువ ధరకు ఈ పుస్తకం మీకు అందించడంలోని ఆత్మీయతను మీరు గుర్తిస్తారనీ, ప్రయోజనం పొందుతారనీ, అదే, ఆర్థిక సహాయాన్ని అందించి, ఈ పుస్తకం మీ కందే భారాన్ని సులభతరం చేసిన అశోక్ కుమార్ సంఘి చారిటబుల్ ట్రస్ట్ వారికి సంతృప్తిని కలిగిస్తుందనీ మా విశ్వాసం. ఈ పరంపరలో ఇది నాల్గవ పుస్తకం. పెద్ద పెద్ద పుస్తకాలు సాధించలేని పనిని-ఒక్కోసారి చిన్న చిన్న పుస్తకాలు చేయగలుగుతాయి. ఈ పుస్తకం మీకు నచ్చితే ఇలాంటి ప్రయత్నం మళ్ళీ మరోమారు చేయడానికి ప్రయత్నిస్తాం. మీ అభిప్రాయం తెలియపరుస్తారు కదూ !

శుభాకాంక్షలతో

యువభారతి.

మానవుని సర్వతోముఖ వికాసానికి

తోడ్పడే పుస్తకాలను మేము మరికొన్ని

ప్రచురించాలని అనుకుంటున్నాము.

ఈ పుస్తకం చదివి మీ అభిప్రాయాలను

మాకు అందించి సహకరించండి.